

100

RECOMANACIONS PER A LES EMPRESSES TURÍSTIQUES

de la Comunitat Valenciana

OBJETIVOS **DE DESARROLLO
SOSTENIBLE**

GENERALITAT
VALENCIANA

TURISME
COMUNITAT VALENCIANA

Aquest document ha sigut elaborat per Turisme Comunitat Valenciana i exposat davant el Comitè d'Ètica del Turisme Valencià en la seua reunió de desembre 2021 i, després de la seua anàlisi, validat per aquest òrgan.

Queden reservats tots els drets. No es permet reproduir, emmagatzemar en sistemes de recuperació de la informació ni transmetre alguna part d'aquesta publicació, qualsevol que siga el mitjà emprat - electrònic, mecànic, fotocòpia, grabació, etc.-, sense el permís previ dels titulars dels drets de la propietat intel·lectual.

100

RECOMANACIONS
PER A LES EMPRESES TURÍSTIQUES
de la Comunitat Valenciana

Guia de continguts

- 1.** L'AGENDA 2030 I ELS 17 ODS DE LES NACIONS UNIDES
- 2.** L'AGENDA 2030 EN EL TURISME DE LA COMUNITAT VALENCIANA
- 3.** COM UTILITZAR AQUESTA GUIA
- 4.** 100 RECOMANACIONS PER A LES EMPRESES TURÍSTIQUES
- 5.** PER A SABER MÉS

1. L'Agenda 2030 i els 17 ODS de Nacions Unides

L'1 de gener de 2016 va entrar en vigor l'Agenda 2030 de Nacions Unides, subscripta per 193 estats membres, i els seus 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). L'Agenda 2030 conforma el nou paradigma global de desenvolupament en un moment en el qual és necessari replantejar com afrontar els reptes als quals la humanitat s'enfronta, com construir un escenari de prosperitat en el qual el creixement siga inclusiu i sostenible, ateses les necessitats i expectatives de les persones, les organitzacions i els sectors productius.

Els ODS es van gestar en la Conferència de les Nacions Unides sobre el Desenvolupament Sostenible, celebrada a Rio de Janeiro en 2012. La intenció era crear un conjunt d'objectius mundials mesurables i que, al seu torn, estigueren relacionats amb els desafiaments ambientals, polítics i econòmics als quals s'enfrontava el món. D'aquesta

manera, i després de l'aprovació per part de l'ONU de l'Agenda 2030, es van disposar les bases per a crear un compromís global en pro d'un desenvolupament sostenible per a les generacions presents i futures. Els ODS, a més, van coincidir amb un altre acord històric celebrat en 2015, l'Acord de París aprovat en la Conferència sobre el Canvi Climàtic (COP21).

Després de més de dos anys de consultes públiques, negociacions entre països i interacció amb la societat civil, l'Agenda 2030 va centrar la seua atenció en cinc grans pilars: persones, planeta, prosperitat, aliances i pau. A cadascun d'aquests eixos li van ser adjudicats una sèrie d'objectius, els quals són coneguts com els 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), que igualment es despleguen en 169 metes.

PERSONES

1 FIN DE LA POBREZA

Erradicar la pobresa en totes les seues formes a tot el món

2 HAMBRE CERO

Posar fi a la fam, aconseguir la seguretat alimentària i promoure l'agricultura sostenible

3 SALUD Y BIENESTAR

Garantir una vida saludable i promoure el benestar en totes les edats

4 EDUCACIÓN DE CALIDAD

Garantir una educació de qualitat, inclusiva i equitativa, promovent l'aprenentatge global

5 IGUALDAD DE GÉNERO

Aconseguir la igualtat entre els gèneres i empoderar a totes les dones i xiquetes

PLANETA

6 AGUA LIMPIA Y SANEAMIENTO

Garantir la disponibilitat i la gestió sostenible de l'aigua i el sanejament

12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES

Garantir les pautes de consum i de producció sostenibles

13 ACCIÓN POR EL CLIMA

Prendre mesures urgents per a combatre el canvi climàtic i els seus efectes

14 VIDA SUBMARINA

Conservar i utilitzar de manera sostenible els oceans, mars i recursos marins

15 VIDA DE ECOSISTEMAS TERRESTRES

Protegir, restaurar i promoure la utilització sostenible dels ecosistemes terrestres

PROSPERITAT

7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE

Assegurar l'accés a energies assequibles, fiables, sostenibles i modernes a totes les persones

8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO

Buscar el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i el treball decent

9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA

Promoure la indústria, la innovació i les infraestructures resilents, inclusives i sostenibles

10 REDUCCIÓN DE LAS DESIGUALDADES

Reduir les desigualtats entre països i dins d'ells

11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES

Aconseguir que els assentaments humans siguen inclusius, segurs, resilents i sostenibles

PAU

16 PAZ, JUSTICIA E INSTITUCIONES SÓLIDAS

Promoure societats pacífiques, facilitar l'accés a la justícia i crear institucions eficients

ALIANCES

17 ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS

Enfortir els mitjans d'execució i facilitar l'aliança mundial per al desenvolupament sostenible

S'obri així un gran ventall de possibilitats per a contribuir, cadascú, des de la seua competència i capacitat, a l'agenda global.

Per a mesurar els avanços, es van incorporar indicadors a les estadístiques nacionals, i es va establir el Fòrum Polític d'Alt Nivell, com la plataforma de Nacions Unides responsable de realitzar el seguiment de l'Agenda 2030 per part dels estats.

No obstant això, és absolutament impossible avançar en aquest sentit sense un compromís global de tots els agents; com a conseqüència Nacions Unides insta, no sols als governs nacionals, sinó a tots els agents (administracions de tots els nivells, sector públic i societat civil) a aportar el seu granet d'arena a aquest apassionant repte.

2. L'Agenda 2030 en el turisme de la Comunitat Valenciana

La Comunitat Valenciana ha sigut pionera a Espanya en realitzar una aposta ferma per la consecució de l'Agenda 2030 de Nacions Unides, assumint a través de la Generalitat Valenciana el compromís explícit d'incorporar els ODS a les polítiques públiques i programes autonòmics i d'impulsar la implantació dels ODS en tot el territori.

Símbol d'això és la signatura del Pacte Valencià pel Desenvolupament Sostenible i la creació per part de la Generalitat de l'Alt Consell Consultiu per al Desenvolupament de l'Agenda 2030, òrgan col·legiat de coordinació adscrit a la Presidència de la Generalitat i integrat pel Consell i representants d'entitats pertanyents al teixit social, educatiu, empresarial i municipal de la Comunitat Valenciana, que té la funció de transmetre les propostes i recomanacions per a la consecució dels 17 ODS i en la prioritització d'accions a favor de l'Agenda 2030.

Les funcions d'impuls a la consecució de l'Agenda 2030 estan assignades a la conselleria competent en cooperació al desenvolupament, sense menyscar que altres instàncies inicien les seues pròpies actuacions en aquest respecte.

En l'àmbit turístic, des de Turisme Comunitat Valenciana s'ha impulsat un marc de referència fonamentat en els conceptes d'hospitalitat i sostenibilitat, que impregnen el desenvolupament normatiu.

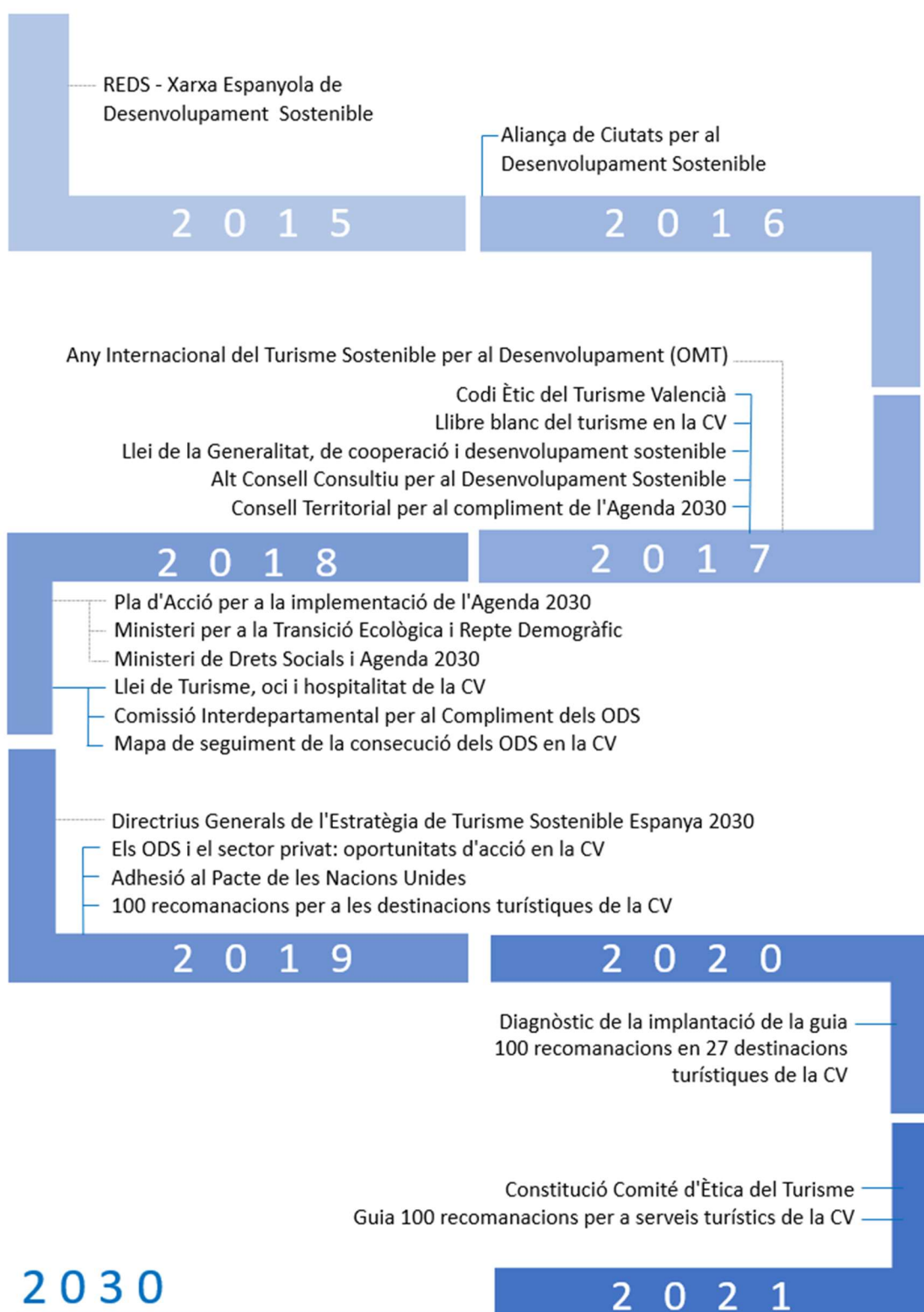
La Llei 15/2018, de 7 de juny, de Turisme, Oci i Hospitalitat de la Comunitat Valenciana estableix com a compromisos la sostenibilitat, hospitalitat, seguretat i garantia, competitivitat i qualitat, vertebració territorial, transparència, agilitat, transparència, participació i corresponsabilitat, respecte entre els drets de turistes i residents, turisme accessible i inclusiu i igualtat.

Per la seua part, el Codi Ètic del Turisme Valencià, proposa el compromís de tots els agents turístics i institucionals i de la societat valenciana per un model turístic sostenible i responsable basat en la corresponsabilitat de totes les persones. L'hospitalitat s'erigeix com el principi bàsic d'actuació, el valor diferencial de la Comunitat Valenciana, on resideix la singularitat i competitivitat de la nostra proposta turística; al seu torn, en l'hospitalitat conflueixen valors com la cordialitat, el respecte, la inclusió, la sostenibilitat i la professionalitat. D'aquesta manera, el Codi Ètic del Turisme Valencià llança una invitació a l'administració autonòmica, les empreses, els ens locals i també als turistes a sumar-se i fer seus aquests valors en els seus respectius àmbits d'actuació.

La publicació en 2019 de les 100 recomanacions per a les destinacions turístiques de la Comunitat Valenciana, va marcar un punt d'inflexió i va servir com a al·licient i punt de partida perquè les administracions locals tingueren una guia en la qual inspirar-se a l'hora de contribuir a la consecució dels ODS; la seua posterior anàlisi d'implantació en 27 municipis i la identificació de millores marquen el camí a emprendre a curt termini.

La guia 100 recomanacions per als serveis turístics en la Comunitat Valenciana té el mateix objectiu que la publicació anterior, però en aquest cas, fent partícip al gran agent econòmic i social que és el sector turístic privat, els serveis turístics integrats per una amalgama d'empreses i professionals dedicats a aquesta indústria de la felicitat, el turisme.

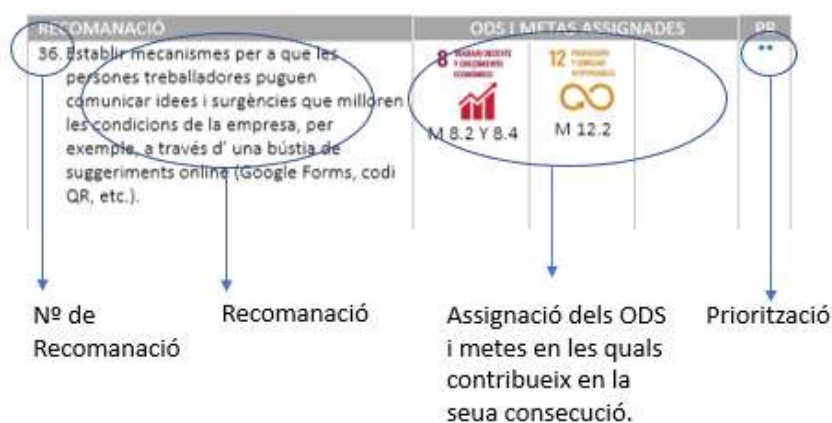
CRONOGRAMA DE L'AGENDA 2030 A NIVELL NACIONAL I AUTONÒMIC

3. Com utilitzar aquesta guia

A continuació, es presenten 100 recomanacions a les quals es poden acollir els serveis turístics per a la seua contribució a la consecució dels ODS amb l'objectiu final de comprometre's a

que es complisca l'Agenda 2030. A cadascuna d'elles se li ha assignat un número, identificat el/els ODS i les seues metes i s'ha prioritzat.

ÀMBITS DE TREBALL

Per facilitar l'ús d'aquesta guia, les 100 recomanacions s'han agrupat en quatre grans àmbits per la seua implantació:

35 recomanacions

8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO

12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES

LIDERATGE

Sota aquest àmbit s'aglutinen totes aquelles recomanacions que depenen de les decisions de la direcció i les quals solen anar molt vinculades a la filosofia i política empresarial i als valors intrínsecs de l'organització. Les 35 recomanacions que integren aquest àmbit estan associades en la seua majoria a les esferes de la prosperitat i les aliances i els ODS als quals més es contribueix són el 8 i el 12.

21 recomanacions

4 EDUCACIÓN DE CALIDAD

8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO

RECURSOS HUMANOS

Engloba al conjunt de recomanacions associades a les persones que integren l'equip de treball de l'organització i va molt en línia amb la política de recursos humans: contractació, sensibilització, formació contínua, clima laboral... Les 21 recomanacions estan associades exclusivament a l'esfera Persones i els ODS als quals més contribueixen són el 4 i el 8.

26 recomanacions

12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES

11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES

LOGÍSTICA OPERATIVA

Aquest àmbit engloba al conjunt d'operacions, accions i decisions que repercuteixen directament sobre els processos i l'acompliment de l'activitat habitual de l'empresa. L'esfera assignada a les 26 recomanacions és íntegrament Planeta i els ODS als quals més contribueixen són l'11 i el 12.

18 recomanacions

INSTAL·LACIONS

Àmbit de treball relacionat amb les instal·lacions i l'equipament existent i les recomanacions del qual fomenten la millora en l'eficiència productiva i en la lluita contra el canvi climàtic. Les 18 recomanacions estan associades a l'esfera Planeta i els ODS als quals més contribueixen són el 7 i el 11.

PRIORITZACIÓ

Cada servei turístic presenta característiques pròpies atenent la seua tipologia, grandària, pressupost, capacitat de gestió, i fins i tot les preferències de la direcció que farà que siga la pròpia organització qui prioritze quines recomanacions dur a terme: malgrat això, i a l'efecte de poder establir una forma natural de selecció, en aquesta guia s'han classificat atenent uns estàndards de priorització. Les 100 recomanacions s'han agrupat en tres categories a l'efecte de poder facilitar al lector la priorització per a la seua implantació.

Per a això, s'ha aplicat una fórmula basada en dos tipus de variables: d'execució i d'impacte:

- a) **Variables de execució:** Són tres variables que mesuren la complexitat d'emprendre una acció atenent al cost econòmic, al temps i a la complexitat que comporta la implantació de la recomanació.

A cadascuna de les tres variables se li ha donat un valor comprés entre una escala de l'1 al 3, sent "1" el valor mínim i "3" el valor màxim, de manera que obté una major puntuació aquella recomanació que resulta més simple d'executar.

- ✓ Variable Cost econòmic: S'atorga un valor 3 si la recomanació no implica cap cost o aquest no és significatiu, mentre que es valora amb un 1 en cas que la implantació comporte un cost superior a 1.000 euros.
- ✓ Variable Termini d'execució: S'atorga un valor 3 si la recomanació es pot executar en un termini inferior a 90 dies. Per contra, si la seua implantació requereix de més de 12 mesos, se li dona un valor de 1.
- ✓ Variable Complexitat organitzativa: S'atorga un valor 1 a l'acció l'execució de la qual implica a tota l'organització i un 3 si aquesta es pot exercir solament per part d'un individu d'aquesta.

- b) **Variables d'impacte:** Mesuren l'efecte que l'acció pot produir sobre el turista, la pròpia organització o, en el seu cas, la destinació on desenvolupa l'activitat. Igual que les variables d'execució, a cadascuna d'elles se li ha donat un valor dins d'un interval d'1 a 3, sent "1" el valor mínim i "3" el valor màxim, de manera que les recomanacions que obtenen una puntuació major són les que poden resultar més assumibles a curt termini.

Com que totes les recomanacions han sigut prèviament estudiades i són considerades eficaces, per poder prioritzar la seua execució s'ha donat un valor a cadascuna de les 6 variables per cada recomanació i s'ha procedit a sumar les puntuacions de cadascuna d'elles. D'aquesta manera les recomanacions s'han agrupat en les tres següents categories:

- *** Fase 1: Aquelles recomanacions el sumatori de les quals ha obtingut un valor comprés entre 14 i 18 punts.
- ** Fase 2: Aquelles recomanacions el sumatori de les quals ha obtingut un valor comprés entre 11 i 14 punts.
- * Fase 3: Aquelles recomanacions el sumatori de les quals ha obtingut un valor comprés inferior a 11 punts.

4. 100 recomanacions ODS per a empreses turístiques

A continuació, s'exposen les 100 recomanacions, de caràcter intersectorial, pensades per a ser dutes a terme per les empreses i professionals que configuren la globalitat de l'oferta turística del nostre territori.

Davant la necessitat i urgència d'assumir els ODS com un repte a perseguir per part de tots els agents turístics, aquesta guia pretén ser un referent de bones pràctiques en pro de la sostenibilitat en el sector. És per aquest motiu que es

recopilen una sèrie de recomanacions vinculades als diferents àmbits de treball i acció que solen ser habituals en una organització empresarial turística.

Turisme Comunitat Valenciana anima al sector privat a realitzar un esforç per implantar aquestes iniciatives, contribuint amb açò a la consecució i consolidació d'un model turístic sostenible que de ben segur beneficie a tots els agents implicats.

A man with short dark hair and glasses, wearing a white shirt, is shown in profile from the chest up. He is looking out a large window in a modern office setting. The background is bright and slightly blurred, showing architectural elements like ceiling beams and a lamp. The overall mood is professional and contemplative.

Recomanacions

Lideratge

RECOMANACIONS

RECOMANACIÓ	ODS I METES ASSOCIADES	PR		
1. Adherir-se al Pacte Mundial de Nacions Unides. Més informació: https://www.pactomundial.org/2017/01/adhierete-al-pacto-mundial/	17 ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS M 17.7	*		
2. Col·laborar i participar en grups o moviments ciutadans que treballen en pro de la funcionalitat urbana, la resiliència i el desenvolupament sostenible de la localitat on es desenvolupa l'activitat turística.	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.9	11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.3	17 ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS M 17.17	*
3. Formar part de xarxes, desenvolupar projectes o generar aliances que fomenten i desenvolupen iniciatives relacionades amb el turisme sostenible.	9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M 9.4	12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.2	17 ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS M 17.17	**
4. Desenvolupar iniciatives de cooperació amb institucions acadèmiques per afavorir la innovació en el desenvolupament sostenible del turisme en tots els àmbits.	9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M 9.4	17 ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS M 17.17		**
5. Adherir-se i implementar el Codi Ètic del Turisme Valencià, plasmant el compromís de l'activitat turística amb aquests valors. Més informació: https://www.turisme.gva.es/	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.3	16 PAZ, JUSTICIA E INSTITUCIONES SÓLIDAS M 16.5	17 ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS M 17.17	***
6. Fomentar acords amb xicotets productors dels sectors tradicionals (agricultura, artesanía, pesca, comerç...) amb la finalitat de promoure la seua integració en la cadena de valor, per exemple, creant experiències turístiques amb alt grau d'autenticitat.	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.3, 8.5, 8.6 y 8.9	12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.2	17 ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS M 17.17	**
7. Col·laborar en campanyes e iniciatives amb fins socials centrades en col·lectius en risc d'exclusió o discriminació.	1 FIN DE LA POBREZA M 1.2	2 HAMBRE CERO M 2.1	10 REDUCCIÓN DE LAS DESIGUALDADES M 10.2	*
8. Recolzar i implantar iniciatives posades en marxa per l'OMT, per exemple, Iniciatives St-EP, Hotel Energy Solutions HES, Nearly Zero Energy Hotels neZEH, Sistemes de certificació UNWTO TedQual, etc.	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.4, 8.9	17 ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS M 17.17		*

<p>9. Compartir en xarxes socials els objectius fixats i aconseguits anualment en relació a la consecució dels ODS, utilitzant per a això l'etiqueta #globalgoals.</p>	<p>11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.4</p>	<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.8</p>	<p>17 ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS M 17.17</p>	<p>*</p>
<p>10. Fomentar la transparència en l'organització, garantint un entorn segur i compromès amb els drets humans.</p>	<p>3 SALUD Y BIENESTAR M 3.5</p>	<p>10 REDUCCIÓN DE LAS DESIGUALDADES M 10.3</p>	<p>16 PAZ, JUSTICIA E INSTITUCIONES SÓLIDAS M 16.5</p>	<p>**</p>
<p>11. Establir una política de tolerància zero cap a totes les formes de violència en el treball.</p>	<p>3 SALUD Y BIENESTAR M 3.5</p>	<p>16 PAZ, JUSTICIA E INSTITUCIONES SÓLIDAS M 16.1 y 16.2</p>		<p>**</p>
<p>12. Assumir la consecució dels ODS en la política de l'empresa. La política ha de ser pública i estar traduïda als idiomes de les nacionalitats dels clients majoritaris.</p>	<p>8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.4</p>	<p>11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.4 y 11.6</p>	<p>17 ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS M 17.17</p>	<p>**</p>
<p>13. Disposar d'un sistema d'indicadors que permeta monitoritzar i mesurar els avanços en matèria d'ODS.</p>	<p>8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.2, 8.3 y 8.9</p>	<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.6</p>		<p>*</p>
<p>14. Elaborar una memòria anual no financera de l'empresa que incloga els compromisos adoptats en matèria d'ODS i la seua consecució.</p>	<p>8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.2, 8.3 y 8.9</p>	<p>17 ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS M 17.17</p>		<p>*</p>
<p>15. Obtenir el distintiu Compromís Qualitat Turística, en el cas que el servei turístic es preste en una Destinació SICTED de la Comunitat Valenciana. Més informació: https://www.calidadendestino.es/.</p>	<p>8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.2 y 8.3</p>	<p>9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M 9.1</p>		<p>**</p>
<p>16. Obtenir el distintiu Qualitur de Turisme Comunitat Valenciana mitjançant la certificació baix algun model de gestió de la qualitat, ambiental i/o accessibilitat (per exemple, norma ISO 9001, Q Qualitat Turística, Reglamento EMAs,...). Més informació: www.qualitur.es</p>	<p>8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.2 y 8.3</p>	<p>9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M 9.1 y 9.4</p>		<p>*</p>
<p>17. Desenvolupar i presentar projectes innovadors als Premis Turisme CV, en qualsevol de les seues categories. Més informació: https://www.turisme.gva.es/</p>	<p>9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M 9.4</p>			<p>**</p>

18. Mesurar, de forma sistemàtica, la satisfacció del client respecte al servei ofert.	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.2	9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M 9.1	**	
19. Definir i aplicar una política empresarial de l'activitat turística basada en la millora contínua.	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.2	9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M 9.1	**	
20. Promoure la modernització, la diversificació i la innovació tecnològica a fi d'augmentar la productivitat de l'activitat turística.	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.2	9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M 9.4	*	
21. Destinar un xicotet percentatge de la facturació a col·laborar en algun programa d'acció social o equivalent, i informar al client convidant-lo a col·laborar.	1 FIN DE LA POBREZA M 1.2	2 HAMBRE CERO M 2.1	17 ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS M 17.7	**
22. Implantar els Manuals de bones pràctiques en accessibilitat per a serveis turístics, editats per Turisme Comunitat Valenciana en col·laboració amb PREDIF. Més informació: https://www.turisme.gva.es/	10 REDUCCIÓN DE LAS DESIGUALDADES M 10.2 y 10.3		*	
23. Difondre entre els turistes el Decàleg del Turista Responsable de la Comunitat Valenciana.	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.9	11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.4	12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.2	**
24. Col·laborar amb les Institucions locals promovent hàbits de vida saludables, per exemple, patrocinant equips esportius organitzant anualment un dia lúdic-esportiu.	3 SALUD Y BIENESTAR M 3.5	11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.3	17 ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS M 17.17	*
25. Col·laborar amb les campanyes promogudes per la Federació Espanyola de Bancs de Aliments - FESBAL.	2 HAMBRE CERO M 2.1	10 REDUCCIÓN DE LAS DESIGUALDADES M 10.2	*	
26. Sensibilitzar al client en el respecte per les costums de la destinació (tradicions, patrimoni cultural i natural) i normes de conducta responsable (neteja, temps de descans, remissió de comportaments incívics...)	4 EDUCACIÓN DE CALIDAD M 4.7	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.9	11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.4	***

<p>27. Donar a conèixer als turistes i altres agents turístics sobre les accions relacionades amb la Responsabilitat Social Corporativa i la sostenibilitat ambiental dutes a terme.</p>	<p>8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.8 y 8.9</p>	<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.8</p>	<p>13 ACCIÓN POR EL CLIMA M 13.3</p>	<p>**</p>
<p>28. Apostar per una publicitat no sexista ni basada en estereotips.</p>	<p>5 IGUALDAD DE GÉNERO M 5.b</p>			<p>**</p>
<p>29. Identificar els riscos ambientals i emergències (reals i potencials) que atempten contra la salut i integritat física per prevenir, planificar i donar resposta.</p>	<p>8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.8</p>	<p>13 ACCIÓN POR EL CLIMA M 13.1</p>		<p>***</p>
<p>30. Informar al turista sobre accions que poden dur a terme durant la seua estància o experiència turística relatives a l'estalvi d'aigua i d'energia.</p>	<p>6 AGUA LIMPIA Y SANEAMIENTO M 6.4</p>	<p>13 ACCIÓN POR EL CLIMA M 13.3</p>	<p>15 VIDA DE ECOSISTEMAS TERRESTRES M 15.1</p>	<p>***</p>
<p>31. Dissenyar productes turístics sustentats en el patrimoni cultural i natural de la Comunitat Valenciana, respectuosos amb els criteris d'autenticitat i integritat dels béns i recursos.</p>	<p>11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.4</p>	<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.2</p>		<p>**</p>
<p>32. Obtenir la certificació de Residu CERO. Més informació: https://www.aenor.com/certificacion/medio-ambiente/residuo-cero.</p>	<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.4 y 12.5</p>	<p>14 VIDA SUBMARINA M 14.1</p>		<p>*</p>
<p>33. Col·laborar amb agents especialitzats en turisme sostenible i sol·licitar que oferisquen productes sostenibles en la destinació turística.</p>	<p>8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.9</p>	<p>11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.4</p>	<p>15 VIDA DE ECOSISTEMAS TERRESTRES M 15.7</p>	<p>**</p>
<p>34. Divulgar pautes de consum sostenible entre els turistes, minimitzant amb això la seua petjada ecològica en la destinació visitada.</p>	<p>6 AGUA LIMPIA Y SANEAMIENTO M 6.4</p>	<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.2 y 12.8</p>	<p>13 ACCIÓN POR EL CLIMA M 13.2</p>	<p>***</p>
<p>35. Promoure l'ús del transport públic entre els turistes.</p>	<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.2 y 12.8</p>	<p>13 ACCIÓN POR EL CLIMA M 13.3</p>		<p>**</p>

A woman with her hair in a bun, wearing a black and white patterned sweater, is leaning over a desk and looking at a document. In the background, another woman is sitting at a desk, smiling. The scene is set in a bright office environment with a window and a potted plant.

Recomanacions

Recursos humans

RECOMANACIONS

RECOMANACIÓ	ODS I METAS ASSIGNADES			PR
36. Establir mecanismes per a que les persones treballadores puguem comunicar idees i surgències que milloren les condicions de l'empresa, per exemple, a través d'una bústia de suggeriments online (Google Forms, codi QR, etc.).	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.2 Y 8.4	12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.2		**
37. Formar a les persones treballadores en habilitats digitals i participar en clústers d'innovació.	4 EDUCACIÓN DE CALIDAD M 4.4	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.3		*
38. Definir i executar un programa d'inserció laboral que promoga la igualtat i la inclusió de persones en situació de vulnerabilitat en l'empresa.	4 EDUCACIÓN DE CALIDAD M 4.4 y 4.7	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.3, 8.5 y 8.9	10 REDUCCIÓN DE LAS DESIGUALDADES M 10.2	*
39. Assegurar la participació de les dones en tots els nivells i àrees de l'activitat turística, incloent la presa de decisions i la governança, d'acord amb allò que s'estableix als Plans d'Igualtat.	5 IGUALDAD DE GÉNERO M 5.1 y 5.5	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.5	10 REDUCCIÓN DE LAS DESIGUALDADES M 10.2	*
40. Garantir la igualtat de salaris i oportunitats a totes les persones treballadores que desenvolupen les mateixes funcions d'acord amb allò establert als Plans d'Igualtat i evitar la bretxa salarial de gènere i garantir una equitat retributiva.	5 IGUALDAD DE GÉNERO M 5.1 y 5.5	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.5	10 REDUCCIÓN DE LAS DESIGUALDADES M 10.2	*
41. Fomentar la contractació indefinida amb contractes fixos o fixos discontinus d'acord amb allò que s'estableix en els Convenis Col·lectius.	5 IGUALDAD DE GÉNERO M 5.1 y 5.5	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.5	10 REDUCCIÓN DE LAS DESIGUALDADES M 10.2	**
42. Facilitar formació continua a les persones treballadores per a millorar els seus coneixements, habilitats i desenvolupament professional mitjançant de Plans de Formació.	4 EDUCACIÓN DE CALIDAD M 4.3 y 4.6	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.3		*

43. Formar a les persones treballadores en la prestació del servei dirigit a persones amb diversitat funcional.	4 EDUCACIÓN DE CALIDAD M 4.7			**
44. Definir un programa d'empresa saludable (nutricional, cardiovascular, programa d'exercici físic, de salut emocional...) i donar-lo a conèixer a les persones treballadores.	3 SALUD Y BIENESTAR M 3.5	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.8		*
45. Formar a les persones treballadores en matèria de seguretat i salut laboral.	3 SALUD Y BIENESTAR M 3.5	4 EDUCACIÓN DE CALIDAD M 4.7	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.8	*
46. Sensibilitzar a les persones treballadores en la consecució dels ODS, el turisme responsable i en valors d'hospitalitat en la prestació del servei.	4 EDUCACIÓN DE CALIDAD M 4.7	12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.8	13 ACCIÓN POR EL CLIMA M 13.3	**
47. Fomentar activitats de treball en equip entre les persones treballadores amb temàtiques sobre la sostenibilitat i la cura ambiental com, per exemple, la reforestació de sòls incendiats i/o la neteja de platges.	6 AGUA LIMPIA Y SANEAMIENTO M 6.6	11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.4	15 VIDA DE ECOSISTEMAS TERRESTRES M 15.1	**
48. Fomentar entre el personal frontera visites guiades a recursos de la destinació (culturals, naturals, etnogràfics, etc.) en col·laboració amb els serveis de informació turística de la destinació.	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.9	11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.4		***
49. Sensibilitzar i formar a totes les persones treballadores sobre la importància de l'eficiència aplicada al consum dels recursos (aigua, energia, matèries primes, etc.) i a la gestió dels residus, abocaments i emissions.	4 EDUCACIÓN DE CALIDAD M 4.7	12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.8	13 ACCIÓN POR EL CLIMA M 13.3	**
50. Mantenir i impulsar un llenguatge incliusiu en les comunicacions escrites, per exemple: substituir l'article "un" per "algú" o "qualsevol", evitar l'ús d'adverbis amb marca de gènere, el signe "@" o la barra inclinada.	5 IGUALDAD DE GÉNERO M 5.1			**

<p>51. Incentivar les operacions eficients ambientalment suggerides i/o desenvolupades per les persones treballadores.</p>	<p>8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO</p> <p>M 8.9</p>	<p>9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA</p> <p>M 9.4</p>	<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES</p> <p>M 12.2</p>	<p>**</p>
<p>52. Fomentar la conciliació laboral d'acord amb les mesures establides als Plans d'Igualtat i mitjançant la racionalització d'horaris en el sector.</p>	<p>5 IGUALDAD DE GÉNERO</p> <p>M 5.1</p>	<p>8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO</p> <p>M 8.5</p>		<p>*</p>
<p>53. Facilitar als joves la possibilitat de realitzar pràctiques en l'empresa al llarg del seu període de formació.</p>	<p>4 EDUCACIÓN DE CALIDAD</p> <p>M 4.3 y 4.4</p>	<p>8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO</p> <p>M 8.6</p>		<p>*</p>
<p>54. Millorar les condicions laborals de les persones treballadores temporals.</p>	<p>8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO</p> <p>M 8.3</p>			<p>**</p>
<p>55. Fomentar la conversió de contractes temporals en contractes indefinits a temps complet.</p>	<p>8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO</p> <p>M 8.3</p>			<p>**</p>
<p>56. Integrar l'energia renovable en els incentius o paquets de beneficis per les persones treballadores, per exemple, subsidiant les inversions en vehicles elèctrics, assumint part dels costos dels desplaçaments en transport públic o facilitant punts d'estacionament segur per a bicicletes.</p>	<p>7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE</p> <p>M 7.2 y 7.3</p>			<p>**</p>

Recomanacions

Logística

RECOMANACIONS

RECOMANACIÓ	ODS I METES ASSIGNEDES		PR	
57. Seleccionar productes artesanals, de proximitat i sostenibles en cas de fer merxandatge, evitant la compra de productes elaborats a partir de pràctiques laborals qüestionables.	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.4 y 8.5	12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.2	***	
58. Recomanar establiments que oferisquen menjar saludable i de proximitat.	2 HAMBRE CERO M 2.1		**	
59. Avaluar l'impacte ambiental de l'activitat turística de forma sistemàtica, per exemple, per mitjà del mesurament de la petjada de carboni o hídrica, i corregir els efectes adversos produïts.	7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE M 7.3	12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.2	14 VIDA SUBMARINA M 14.1 y 14.2	*
60. Establir un punt de venda de productes locals artesanals, gastronòmics, etc. en l'establiment turístic.	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.9	11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.4	**	
61. Afavorir l'ús de noves tecnologies de producció basades en les TICS.	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.2	9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M 9.1 y 9.4	*	
62. Seleccionar a proveïdors que disposen de segells que demostren el seu compromís ambiental i social.	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.4	11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.4 y 11.6	12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.2	***
63. Implantar criteris d'economia circular en la cadena de valor de l'activitat turística amb l'objectiu de minimitzar els residus i incorporar les matèries primes novament a la cadena de producció, aplicant el principi de les 4 r "reduir, reutilitzar, reparar i reciclar".	12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.2 y 12.5	14 VIDA SUBMARINA M 14.1	15 VIDA DE ECOSISTEMAS TERRESTRES M 15.1	*

<p>64. Abandonar la cultura del paper en favor dels mitjans digitals; en cas de que siga necessari, utilitzar paper reciclat o blanquejat amb mitjans totalment lliures de clor i/o amb certificat de gestió forestal responsable.</p>	<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.2</p>	<p>15 VIDA DE ECOSISTEMAS TERRESTRES M 15.1 y 15.2</p>	<p>**</p>	
<p>65. Reduir significativament els desfets i promoure la utilització dels desaprovaments inevitables, per exemple, utilitzant els residus orgànics com combustible o fertilitzant.</p>	<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.4 y 12.5</p>	<p>14 VIDA SUBMARINA M 14.1</p>	<p>15 VIDA DE ECOSISTEMAS TERRESTRES M 15.1</p>	<p>**</p>
<p>66. Classificar i rebutjar els residus atenent el seu origen i impacte ambiental.</p>	<p>11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.6</p>	<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.5</p>	<p>**</p>	
<p>67. Negociar amb els proveïdors la devolució del material sobrant i d'envasos buits per a reutilitzar-los.</p>	<p>8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.4</p>	<p>11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.6</p>	<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.5</p>	<p>**</p>
<p>68. Establir una política de compres basada en l'adquisició de productes a granel i amb poc embalatge.</p>	<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.2 y 12.3</p>		<p>***</p>	
<p>69. Evitar els utensilis d'un ús; si és inevitable, optar per aquells que estiguen fets de paper en lloc de plàstic.</p>	<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.2 y 12.3</p>		<p>**</p>	
<p>70. Establir una política de compres basada en seleccionar a proveïdors compromesos amb els ODS.</p>	<p>8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.4</p>	<p>11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.4 y 11.6</p>	<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.2</p>	<p>**</p>
<p>71. Reduir progressivament la generació de desfets de materials no reciclables o que tinguen un curt cicle de vida per altres als quals se'ls puga donar una segona vida.</p>	<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.2 y 12.5</p>	<p>14 VIDA SUBMARINA M 14.1</p>	<p>15 VIDA DE ECOSISTEMAS TERRESTRES M 15.1</p>	<p>**</p>

<p>72. Reutilitzar de forma segura l'aigua sobrant, per exemple, mitjançant la captació i utilització d'aigua de pluja, recuperant l'aigua de condensació dels climatitzadors per a reg, etc.</p>	<p>6 AGUA LIMPIA Y SANEAMIENTO M 6.3 y 6.4</p>	<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.2</p>	<p>**</p>
<p>73. Protegir els ecosistemes, tant aquàtics com terrestres, on es desenvolupe l'activitat turística.</p>	<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.2 y 12.8</p>	<p>14 VIDA SUBMARINA M 14.2</p>	<p>15 VIDA DE ECOSISTEMAS TERRESTRES M 15.2</p> <p>***</p>
<p>74. Garantir l'ús sostenible dels recursos aquàtics i marins, tant en termes d'aprofitament com de gaudi en les activitats, evitant les pràctiques que posen en risc la flora i la fauna.</p>	<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.2</p>	<p>14 VIDA SUBMARINA M 14.1 y 14.2</p>	<p>**</p>
<p>75. Netejar ferramentes, equips, maquinaria i instal·lacions immediatament després del seu ús per a evitar que la brutícia es resseque i es requerisca utilitzar més aigua o substàncies agressives més perilloses.</p>	<p>6 AGUA LIMPIA Y SANEAMIENTO M 6.4</p>	<p>14 VIDA SUBMARINA M 14.1</p>	<p>**</p>
<p>76. Reduir les necessitats internes de transport, prioritzant les telecomunicacions, el transport públic o altres tipus que consumisquen menys energia.</p>	<p>7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE M 7.3</p>	<p>8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.4</p>	<p>11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.6</p> <p>**</p>
<p>77. En la compra d'equipament, seleccionar aquell que tinga una qualificació energètica superior a A++.</p>	<p>8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.4</p>	<p>9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M 9.4</p>	<p>11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.6</p> <p>**</p>
<p>78. Evitar deixar aparells electrònics en mode standby ("energia reactiva").</p>	<p>7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE M 7.3</p>	<p>8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.4</p>	<p>**</p>
<p>79. Netejar periòdicament els cristalls de les finestres i sistemes d'il·luminació artificial per a evitar que disminuïska la lluminositat.</p>	<p>11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.6</p>	<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M 12.2</p>	<p>**</p>

<p>80. Garantir una atmosfera saludable en les instal·lacions, conservant els nivells d'humitat i temperatura adequats, renovant l'aire de les diferents estances, situant plantes que purifiquen de forma natural l'atmosfera interior, etc.</p>	<p>7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE</p> <p>M 7.3</p>	<p>8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO</p> <p>M 8.4</p>	<p>**</p>
<p>81. Establir temperatures òptimes de confort i eficiència energètica adaptades a l'època del any en els equips de climatització.</p>	<p>7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE</p> <p>M 7.3</p>	<p>11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES</p> <p>M 11.6</p>	<p>***</p>
<p>82. Limitar les activitats que generen soroll a horaris en els que es moleste menys, evitant l'horari nocturn o de descans.</p>	<p>11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES</p> <p>M 11.6</p>		<p>**</p>

Recomanacions

Instal·lacions

RECOMANACIONS

RECOMENACIONS	ODS I METES ASSIGNADES			PR
83. Invertir en infraestructura natural (teulats verds, jardins verticals, cobertes de vegetació ornamental, etc.) com una alternativa a la infraestructura gris.	11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.3 y 11.6	15 VIDA DE ECOSISTEMAS TERRESTRES M M 15.1		*
84. Si s'adquireix mobiliari, seleccionar aquell fabricat amb fusta sostenible certificada i/o realitzat amb materials reciclats.	9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M M 9.4	12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M M 12.2		**
85. Fomentar l'estalvi d'aigua mitjançant la instal·lació de perlitzadors, cisternes de doble premuda, etc.	6 AGUA LIMPIA Y SANEAMIENTO M M 6.3 y 6.4	12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M M 12.2	14 VIDA SUBMARINA M M 14.1	*
86. Utilitzar mètodes de neteja que reduïsquen la quantitat d'aigua necessària: esprai, aire comprimit, aigua a alta pressió, barredores mecàniques, etc.	6 AGUA LIMPIA Y SANEAMIENTO M M 6.4	14 VIDA SUBMARINA M M 14.1		**
87. En cas de disposar de zones enjardinades, prioritzar la plantació d'espècies autòctones.	6 AGUA LIMPIA Y SANEAMIENTO M M 6.4	11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M M 11.3	15 VIDA DE ECOSISTEMAS TERRESTRES M M 15.1	**
88. Utilitzar productes de neteja innocus, com, per exemple, detergents biodegradables, sense fosfats ni clor, netejadors no corrosius, etc.	6 AGUA LIMPIA Y SANEAMIENTO M M 6.3	12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES M M 12.4	14 VIDA SUBMARINA M M 14.2	**
89. En la renovació del parc mòbil de la empresa, aplicar criteris mediambientals en la política de compres.	7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE M M 7.3	9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M M 9.4	11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M M 11.6	**
90. Configurar tots els equips electrònics en mode "estalvi d'energia" quan disposen d'aquesta opció.	7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE M M 7.3	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M M 8.4		**
91. Contractar el subministrament elèctric provenint, en la seua major part, de fonts renovables (eòlica, solar o hidràulica...).	7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE M M 7.2 y 7.3	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M M 8.4	9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M M 9.1	**

92. Modernitzar el sistema de il·luminació de les instal·lacions a models energèticament més eficients com la il·luminació LED.	7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE M 7.3	11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.6	*	
93. Compatibilitzar el benestar del client fent servir sistemes alternatius als equips de refrigeració, per exemple, tendals, persianes, ventiladores, etc.	7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE M 7.3	9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M 9.4	11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.6	*
94. Aïllar tèrmicament els espais, col·locant dispositius de tancament o rivets en finestres i portes, evitant les pèrdues de fred i calor.	7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE M 7.3	9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M 9.4	11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.6	*
95. Instal·lar detectors de presència o temporitzadors que activen la il·luminació en els espais comuns, com corredors i lavabos, evitant un consum energètic innecessari.	7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE M 7.3	9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M 9.4	11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.6	**
96. Optar per sistemes de calefacció o climatització individualitzats o dispositius com termòstats individualitzats que permeten encendre els aparells de climatització en les zones ocupades.	7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE M 7.3	9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M 9.4	11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES M 11.6	**
97. Optimitzar la il·luminació seleccionant la disposició dels punts de llum, aprofitant la llum natural i, evitant excessos de il·luminació artificial.	7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE M 7.2 y 7.3	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.4	9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M 9.1	**
98. Realitzar auditories energètiques anuals identificant les àrees de millora.	7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE M 7.2 y 7.3	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.4	9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M 9.1	*
99. Fixar objectius anuals dirigits a obtenir una qualificació energètica A en les auditories energètiques.	7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE M 7.2 y 7.3	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.4	9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M 9.1	**
100. Minimitzar la il·luminació exterior per a disminuir la contaminació lumínica i el consum elèctric.	7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE M 7.2 y 7.3	8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO M 8.4	9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA M 9.1	**

5. Per a saber més

En aquest apartat s'inclouen una sèrie d'enllaços a documents i webs de referència que completen i amplien la informació relacionada als ODS presentada en aquesta guia.

COMUNITAT VALENCIANA

[Ley 15/2018, de 7 de junio, de turismo, ocio y hospitalidad de la Comunitat Valenciana.](#)

[Código Ético del Turismo Valenciano. Por un turismo responsable y sostenible](#)

[Libro Blanco para una nueva estrategia turística de la Comunitat Valenciana.](#)

[100 recomendaciones para los destinos turísticos de la Comunitat Valenciana. Objetivos de Desarrollo Sostenible.](#)

[Estrategia valenciana de cambio climático y energía](#)

[Los Objetivos de Desarrollo Sostenible: Guía Informativa para las Organizaciones de la Sociedad Civil](#)

[La Comunitat Valenciana y la implementación de los ODS a nivel local: Una Comunitat comprometida con la Cooperación y la Agenda 2030 para el Desarrollo Sostenible.](#)

[La Agenda 2030. Hoja de ruta para ciudades y pueblos de la Comunitat Valenciana](#)

[Mapa de seguimiento de la consecución de los Objetivos de Desarrollo Sostenible en la Comunitat Valenciana](#)

[Articulación, implantación y compromiso para el cumplimiento de la](#)

[Agenda 2030 y los Objetivos de Desarrollo Sostenible en la Comunitat Valenciana](#)

[Los ODS y el Sector Privado: Oportunidades de Acción en la Comunitat Valenciana.](#)

[Cartografía de los ODS en la Administración de la Generalitat Valenciana.](#)

[Pla BonProfit contra el desperdicio alimentario](#)

[Alianza de Ciudades para el Desarrollo Sostenible en la Comunitat Valenciana.](#)

[La Marca Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana](#)

[Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana \(CEACV\)](#)

ESPANYA

[Plan de acción para la implementación de la Agenda 2030. Hacia una estrategia Española de Desarrollo Sostenible](#)

[Red Española del Pacto Mundial](#)

[Red Española para el Desarrollo Sostenible](#)

[Indicadores de la Agenda 2030 para el Desarrollo Sostenible. Instituto Nacional de Estadística](#)

INTERNACIONAL

[Agenda 2030, Objetivos de Desarrollo Sostenible. Resolución aprobada por la Asamblea General el 25 de septiembre de 2015 y despliegue de objetivos, metas e indicadores](#)

[Informe de los Objetivos de Desarrollo Sostenible 2019](#)

[El impacto de la COVID-19 en los sistemas alimentarios](#)

[Página de Naciones Unidas de los Objetivos de Desarrollo Sostenible](#)

[Plataforma Tourism for SGDs](#)

Aquest document ha sigut elaborat per

**GENERALITAT
VALENCIANA**

Octubre 2021

© Turisme Comunitat Valenciana, 2021

GENERALITAT
VALENCIANA

TURISME
COMUNITAT VALENCIANA